

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ИСТОЧНИК

ДУХОВНИ ЧАСОПИС

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЈЕТНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКО-ПРАВОСЛАВНОГ СВЕШТЕНСТВА
И НАРОДА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ.

Год. XIII.

Сарајево, 28. фебруара 1899.

Бр. 4.

ВЛАСНИК:

ЊИХОВА ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА СРПСКО-ПРАВОСЛАВНИ БОСАНСКО-ХЕРЦЕГОВАЧКИ
АРХИЈЕРЕЈИ.

УРЕДНИК: ТЕОДОР ЈУНГИЋ, ПРОТОЈЕРЕЈ.

ЗВАНИЧНО.

Васељенска патријаршија.

Број зап. 551.

КОНСТАНТИН,

милошћу Божјом Архиепископ Цариграда, Новог Рима и
васељенски Патријарх.

*Преосвештени Митрополите Добро-босански и пречасни егзарше цијеле
Далмације, у свештом Духу љубазни браће и саслужитељу Наше смјер-
ности, Господине Николају Мандићу, благодат и мир Вашем Пре-
свештенству од Бога.*

Братско писмо Вашег Преосвештенства од 15. прошлог мјесеца
јапуара, које, заједнички састављено и сапотписано од преосвештених
Митрополита: Херцеговачкога, Господина Серафима и Зворничкога,
Господина Глигорија, одговори на пређашњу нашу патријаршеску
посланицу, којом су затражени извјештаји о тужбама, прије неког вре-
мена поднесеним од стране некога дијела православних Хришћана Ваше
епархије противу понашања светог клира, прочитано је у сјед-
ници Нашег светог синода, и све што је у њему изложено проучено
је с особитом помњом и таквим интересом, каквим задахњује нас како
Наша братска у Христу љубав, тако и материнска њежност велике
Христове цркве према њезиној духовној дјеци тамошњих епархија, а

и њезина света дужност, да се као највиша духовна власт православних о њој брине.

Побуђен таквим интересом и таквом дужношћу, Наш свети синод примио је додуше из почетка молбе и штатут, што су их до-нијели неки православни Хришћани, који су нарочито амо дошли као заступници неких општина у Босни и Херцеговини, али је придржао себи, да о њима одлучи тек онда, пошто их како треба буде расправно и испитао.

Међу тијем проучивши раније поднесени од неког времена њихов опширни нацрт црквено-општинског штатута, забацио га је, пошто није био у складу са постојећим нашим црквеним редом, као што смо то у своје вријеме Вашем Преосвештенству јавили. А сада пак имајући у виду с једне стране тада, а и у пошљедње вријеме Нама од истих особа поднесене молбе неких општина Ваше епархије, а с друге стране опет дотични извјештај Вашег Преосвештенства и и преосвештених Митрополита: Херцеговачког, Госп. Серафима и Зворничког Госп. Глигорија, те сравнивши од незадовољника подне-сене тужбе са разјашњењима, које Нам је већ Ваше Преосвештенство дало, сматрао је Наш свети синод Ваша разјашњења довољнима и одлучио је, да се послје ових разјашњења сличне тужбе и молбе дефинитивно као са свијем неосноване забаци, и да се подносиоцима тијех молба званично изјави, да се дома врате и мирно владају, а са осталијем незадовољни-цима нека оду својим духовним старјешинама и очевима, да им цјели-вају десницу и измире се с њима, потчињавајући се и покоравашући се њима и имајући потпуно поуздање и повјерење како према свом светом клиру, тако и према ц. и кр. влади ради њезине очинске и искрене заштите тамошње православне цркве и њезиних интереса.

Ослањајући се на изложена му разјашњења преосвештених Ми-трополита и ц. и кр. владе, свети је синод заиста увјерен, да наша света и православна вјера и њезине свете установе нијесу никаквој опасности изложене у реченим епархијама, већ напротив да уживају очинску заштиту и благохотну материјалну и моралну помоћ; да Ваше Преосвештенство и остала у Христу браћа са њима потчињеним кли-ром врше савјесно њима наложену дужност, те да створено незадо-вољство са жалосним покретима и странпутицама у неким општинама проистиче из других разлога и повода, који не стоје ни у каквој свези са нашом светом вјером и са црквеним установама, које су нам прео-стале од нашијех праотаца.

С тога саопштавајући Вашем Преосвештенству од Нашег све-тог синода донесену горњу одлуку, изражујемо Вам у исто вријеме

његово потпуно задовољство и одобравање на томе, што са побожном ревношћу вршите Ваше архијерејске дужности, и што тако разумно поступате, а братски Вам препоручујемо и позивамо Вас, да како до сад, тако и од сад наставите постојано чувати мјесто, на које сте постављени, као стража и чувар светих предања и божанствених и светих канона, бранећи цркву и њезина права од свакога нападаја, а учећи и водећи повјерени Вам народ Господњи на пут спасења.

А што се подручних Вам Хришћана тиче, који су, заведени или обманути или тренутно занесени, прекинули духовне одношаје са духовним пастирима, или се уклањају од вршења својих вјерских дужности, или су са свијем непослушни и непокорни, препоручујемо Вашем Преосвештенству, да мјесто прописаних црквених казна и строгости покажете им сву Вашу очинску благод и стрпеливост, тражећи свако помирително средство и сваку јеванђелску поуку, и настојавајући, да на миран начин повратите опет словесно стадо у своје станиште, из којег се је за час незадовољно удаљило, савијајући га, као што свето писмо вели, као кокош пилиће под своја крила.

У ту сврху смо синодалном одлуком издали такођер и Нашу патријаршеску посланицу, коју овдје прикључујемо, да ју Ваше Преосвештенство, имајући у виду оне крајеве Ваше епархије, гдје се појавило незадовољство и узрујаност духова, ако затреба у црквама вјерно преведено прочитати дате.

А увјерени, да ће се пастирском мудрошћу и благочестивошћу Вашег Преосвештенства, очинским благоволењем ц. и кр. владе, и од Нашег светог синода донесеним одлукама учинити коначно крај немиру, који се је појавио у тамошње три митрополије, те да ће у будуће завладати потпун мир и ред на добро наше свете право славне цркве, увјеравамо Ваше Преосвештенство, да ће Нашевети синод драговољно одобрити и подупријети свако предузеће, које се подудара са светим установама, и које би могло допринијети томе, да се црквено-општинске ствари Ваше епархије побољшају, пошто од Вашег Преосвештенства буде тачно предложено и образложено.

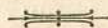
А благодат и неизмјерна милост Божија нека буде с Вама.

1899., фебруара 15.

Константинопољски

Константинос р.

у Христу љубазни брат.

КОНСТАНТИН,

милошћу Божјом Архиепископ Цариграда, новога Рима и
васељенски Патријарх.

Благоговјејни свештеници, високопреподобни јеромонаси, врло поштовани епископи, ефори, ирваци, и остали благословени Хришћани богослужбене епархије Дабро-босанске, чада Наша у Христу љубазна, благодат вам и мир од Бога, а од Нас молитва, благослов и опроштење.

Дознали смо, да су се од неког времена појавила тамо нека мјесна питања, која су изазвала немире међу вама, и да су се ови у пошљедње вријеме у неким православним општинама тако заострили, да су некоји Хришћани ударили жалосним и по њихову душу штетним путем, пошто су с једне стране прекинули сваки одношај са њиховим сопственим каноничним Архијерејима и њима потчињеним свештеницима, а с друге су стране опет престали долазити у цркву и вршити остале свете вјерске дужности, које вјера сваком Хришћанину налаже.

А као разлог и повод таквога стања противу светога клира, навађа се незадовољство неких Хришћана, што овај тобож не признаје и не одобрава, да се црквене и општинске ствари на боље уреде, и што се исти клир понаша на начин, који се не слаже са интересима свете и православне наше вјере.

Ове жалосне вијести дубоко су растужиле срце свете Христове велике цркве, која са овога најсветијег апостолског пријестола, као са највишега мјеста, бдије над својом духовном дјецом, ма гдје се она налазила, и са топлом материнском љубављу брине се за њихово спасење.

С тога је црква и овом приликом сву своју пажњу обратила на ваша мјеста, одакле су стигле тужбе и вапаји за помоћ. Она је сматрала за свој најглавнији задатак, да се побрине, како би последице претходног праведног и непристраног испитивања пронашла сходна средства, да се с једне стране даде задовољштина онијем, којима је клир неправдо учинио, — ако би то одиста тако било —, а с друге стране, да се одбране интереси и права тамошње православне цркве, ако се ова у истини у опасности налазе.

Прожети дакле таквом љубављу и таквим заузимањем наспрам вас, у Христу љубазна дјецо Наша, Ми, који милошћу Божјом управљамо кормилом најсветијег овог апостолског и васељенског пријестола, шаљемо вам са Нашим очинским молитвама и благословом ову Нашу патријаршеску и синодалну посланицу, у којој су савјети и жеље Наше. Овом посланицом увјеравамо вас, да наша света и непорочна

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

вјера православних Хришћана и праотеческа црквена предања по тачним извјештајима, који су Нам приспјели, нијесу, Богу хвала, у вашој отаџбини никаквој опасности изложена. С друге стране опет увиђајући, да је неповјерење у духу неких Хришћана изазвано жалосним неспоразумљењем, а и завођењем од стране некојих људи, који су у претјераној ревности ствар погрјешно схватили. Ми вам препоручујемо и савјетујемо очински, да избјегавате овака неспоразумљења и да зрелије проучавате ствар, како би получили спокојство душе и мир духа свога. На тај начин ви ћете моћи јасније увидјети право стање ствари и, здраво расудивши о томе, пронаћи, како треба да се даље владате као први Хришћани и као лојални и мирољубиви грађани.

Ми вас дакле позивамо, да се у потпуној мјери поуздате и повјерите своје каноничном Архијереју, високопреосвештеном

Митрополиту Дабро-босанском, Господину Николају,

који има од Бога, цркве и државе свети позив, да вама духовно управља, и који једини има право, да вас води путем спасења, који је прожет очинском љубављу према свјема вама, и који је задахнут само начелима свете наше православне цркве, имајући пред очима само спасење и благостање свога стада. Вршећи тако савјесно своје пастирске дужности ваш канонични духовни пастир у праву је, да од ваше стране ужива синовљу послушност, љубав и оданост.

Ово вам налажу ваше хришћанске дужности као и заповјед апостола Павла, који каже: „Слушајте учитеље своје и покоравajte им се, јер се они старају за душе ваше, као који ће дати одговор да то с радошћу чине, а не уздишући; јер вам ово не помаже.“ (Јевр. XIII. 17.)

Дакле, Ми вам и опет савјетујемо и препоручујемо очински, да се оканите сваке помисли, која се не подудара са нашом светом вјером, ако би таква мисао можда ваш дух занијела. А особито позивамо оне између вас, који сте се одвратили од ваше свете хришћанске дужности, који сте се удаљили од свете цркве и њезиних јавних обреда за душевно спасење, и који сте се лишили Божјих дарова и благодати, те љуто згријешили Богу, да се повратите са чистим срцем вашем Архијереју и њему потчињеном светом клиру, и да се помирите са својим духовним старјешинама и да цјеливајући њихову десницу получите њихово опроштење, како би опет задобили пријашњу њихову очинску љубав и заштиту.

Савјетујемо вам, да одмах почнете у цркву долазити, и да тачно вршите све ваше вјерске дужности, и чисто се Богу покло-

нивши, и Њему жртву хваленија принесавши, достојите се Његових богатих дарова и његове неизмјерне милости и благоволења.

А пошто имате очинску и народољубиву владу, која толиким добротворствима обасипа свој народ без разлике племена и вјере, која вам пружа благотворну заштиту, која поштује свету и православну вјеру нашијех отаца, њезине свете каноне и ваше свештене заводе, дужни сте ви, да јој поклоните своје потпуно повјерење и да јој враћате те благодати дужном послушношћу и мирољубивим и лојалним владањем, како то заповиједа богоглаголиви Павле: „Свака душа да се покорава властима, које владају; јер нема власти да није од Бога, а што су власти, од Бога су постављене.“

Управљајући вам дакле ове опомене и савјете, који потјечу из вруће очинске љубави и искрена мишљења, додајемо, да их имате тачно и вјерно испуњавати, а владајући се благочестиво и разумно, ви ћете послужити добром интересу и ваше земље и вас самијех. У исто доба ви ћете стећи задовољство и благослов свете наше матере велике Христове цркве, а поврх свега Божије благоволење.

При концу Ми вам шаљемо из дна душе Наш очински благослов на ваше благочестиве породице и на ваше послове, и призивамо на све вас благодат и неизмјерну милост Божију.¹⁾

1899., фебруара 15.

У Христу Богу молитвеник

КОНСТАНТИН с. р.
патријарх цариградски.

Калиник дерконски с. р.; Антим амасијски с. р.; Герасим писидијски с. р.; Константин родоски с. р.; Јеротеј визијски с. р.; Партеније созуагатуполски с. р.; Јоаким ксантијски с. р.; Амвросије скопљански с. р.; Гервасије халдијски с. р.; Калиник коски с. р.; Константије козански с. р.

¹⁾ Идентичне посланице Његове Светости послане су и Високопреосвештеној Господи Митрополитима: Серафиму Херцег-захумском и Глигорију Зворничко-тузланском.

НЕЗВАНИЧНО.

Религијозно-морални листићи.

Намијењено православној српској младежи и сваком Хришћанину.

Превео и попунио: Јован Петровић, свештеник-катихета и професор у Загребу.

У чему је највеће наше наследство за дјецу?

У животопису старца Зосима, основатеља једне свете обитељи у Русији, читамо овај истинити догађај:

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Родитељи Зосимови имађаху много дјеце; три сина, од којих је Зосим, који се звао Захарија, био најмлађи, служише као часници гарде у Петрограду, а отац њихов бјеше војвода Смоленске области. Браћа бјеху у главном граду, кад добише глас о смрти очевој. Њихова добра срца, која љубише родитеље своје свим жаром дјетиње љубави, тежише одру очеву и сатрвеној од жалости матери, али синови не смједоше ићи кући, док не добише од матере писмо, у којем их је себи звала и наложила им, да узму подуљи допуст, да расположе са имањем. Три брата дођоше у кућу родитељску. Отац је био већ сарањен. Послије првих дана жалости и суза, док су се мало разабрали, зовну мати једнога дана све синове своје и рече им: „Дјецо моја! Ви видите, да сам ја стара и здравља слаба; не ћу дуго живјети, то видим и осјећам; ја желим, да ви, док сам још жива, на моје очи раздијелите цијело имање; тада ћу умријети спокојно, знајући, да ћете ви остати иза мене у миру и љубави међусобној: та знате, да раздори и свађе бивају највише ради имања.“ Добра дјеца, васпитана у страху Божјем, зажелише, да испуне вољу и жељу материну као вољу Божју, измоливши од ње благослов, хтједоше се латити посла. Но мати им понуди, да зовну стрица, да им буде посредник при диоби. „Нипошто, мајко“, рекоше синови, „дозволите нам да само ваш благослов и братска љубав буде међу нама посредник, други нам нико не треба!“ — Мати се помоли Богу, благослови синове и они приступише послу. Мати не узе себи ништа; три удате сестре наги је отац природа удаји; три неудате сестре — дјевојке добиле су такођер од оца свој мираз. Дакле, требало је остатак подијелити само међу браћом. Браћа се забавише пописивањем свега имања у великој соби, која је била одијељена само једном преградом од оне собице, гдје се задржавала мати њихова, да прислушкује, што говоре браћа међу собом. Прислушкујући, како ствар тече међу браћом, мати се крстила и ронећи сузе тихо је захваљивала Богу, што тако мирно и братски иде ствар међу њеним синовима. Скоро је било већ све свршено, ал' на један пут се зачу шум и свађа међу дјецом. Филип, вичући што је могао јаче, осорно говораше: „Ја сам најстарији, ја хоћу да све сам узмем!“ — „Ја не уступам теби ни новчића“, прекиде га жестоко Илија, „половина је моја, а млађему не дамо ништа!“ — „А зар ја нијесам син, зар нијесам и ја нашљедник?“ тужно завапи Захарија. Престрављена мати због таквих спорова уђе нагло и гушећи се у сузама рече: „Дјецо! Та зар вам нијесам савјетовала да зовнете стрица као посредника?“ Дјеца с највећим поштовањем стадоше пред матер и рекоше: „Не, мајко, сад ћете ви сами бити посредница међу нама и ријешите

нам спор.“ — „Ја сам најстарији, — говораше Филип, — ја једини и хоћу да узмем на себе очев дуг. Он није велики, па ми не ће бити тешко то свето бреме!“ — „Оно ће бити још лакше и угодније, ако га раздијелимо по полак!“ прекиде га Илија. — „А зашто ви хоћете да лишите мене учествовања у том светом, као што сами велите бремену?“ рече Захарија, „зар сам ја недостојни син мога најдостојнијега родитеља?“ Дубоко тронута бјеше сретна мати због такве љубави своје дјеце према успомени преминулога родитеља; ронећи сузе паде пред икону Богоматере на кољена; потом стаде грлити и крсним знаком осјењивати своје добре синове и ријешити њихов спор тако, да су родитељски дуг раздијелили сва тројица на једнаке дијелове. Тако се пријерно и братски изравнаше та ријетка браћа. Док су дијелили имање, све је било међу њима тихо, сложено и љубавно; сваки је гледао да бољи дио уступи другоме, а кад је дошло до дуга очева, настаде спор заиста достојан чуђења. — Сретни ли су родитељи, којима је Бог дао тако добру дјецу! Нијесу ли таква дјеца — награда од самога Бога? Та да нијесу они васпитавали дјецу своју у страху Божјем, не би они видјели ни такве љубави код њих....

Апостол Христов Павле пише: дјеца нијесу дужна родитељима имања тећи, него родитељи дјеци (2 Кор. 12, 14). И неразумне животиње брину се за своју дјецу, а зар човјек разуман који носи на себи образ Божји, да се не стара за срећу своје дјеце? Но добро дјело бива само онда добро и Богу угодно, кад се извршује паметно. Добро се је бринути за то, да дјеца буду сита, одјевена и обувена; но така брига још није права хришћанска врлина. Тако се брину за своју дјецу не само добри Хришћани, већ и дивљаци, који не познају правога Бога. То учи, то захтијева сама природа. Него чујте, шта је нарочито Богу угодно: ако се ти, Хришћанине, васпитавајући своју дјецу, непрестано ејећаш, да су она — дјеца Божја, да их по томе треба васпитавати у страху Божјем, као будуће грађане царства небеснога. А баш се то, на несрећу, често и заборавља данас, у ово сујетно вријеме. Многи се само брине како ће што више нагомилати новаца, стећи имања, да дјеца његова последије смрти његове не трпе никакве нужде, као што сам вели. И мисли, да добро и разумно поступа, што спрема дјеци својој срећу на земљи. О како се често преваре такви родитељи у својим надама! И што је најчудније: многи је сам ишао у подераном и искрпљеном одијелу, трпио је често глад, вијугао се по свима путевима и поштеним и непоштеним, да стече новаца, брине се за дјецу, како ће иза њега остати? А како си ти сам остао иза свога оца? Да ли ти је много тога оставио у на-

шљедство? Па добро теби је пошло за руком, да стечеш лијеп иметак; нека и дјеца твоја сама себи пробијају стазу у животу, само нека се труде поштено, нека ближњега не вријеђају, туђе добро не дирају, а Господ ће их благословити, и не ће она бити сиромашнија од тебе. Тебе, може бити, кад-год и савјест мучи, кад се сјетиш увреде, коју си ближњему нанио; а њихова ће савјест бити спокојна, ако се буду Бога бојали и ближњега не заборављали да му помогну. А ево жалости: ако им ти оставиш богатства, а они се због тога богатства посвађају међу собом; ако се богатство твоје разнесе као прах по лицу земному, јер што се олако стекло, то се слабо и цијени и поштује. Зар ми не видимо на сваком кораку, како оци стјечу, а дјеца растјечу; оцеви не спавају од бриге, како ће што више стећи дјеци својој, а дјеца проводе ноћи уз карте и пијанке, те тако очеве новце бацају у вјетар; оцеви сједе и у недјељне и празничне дане у дућану, заборављају на цркву Божју због бриге за течењем, а дјеца и радне дане проводе по позориштима и разним увесељавајућим забавама и очев новац бацају на добре бакшише..... Несрећни родитељи! Зар ви не видите, да за све то нема времена, као што се жалите ви, а баш сте ви свему томе криви! Чему сте ви научили своју дјецу? Јесте ли их ви водили у храм Божји онда, док су још били младенци, дјеца, младићи? Нијесте ли их држали уза се за оном истом тезгом, за којом и сад сједите тако неуморно, уображавајући себи, да чините добро дјело, да није гријех ни на празник велики сједити ту: „та тако је заведено, у томе смо се уживили, од тога се хранимо...“!? Дјеца ваша и не знаду за ону благодатну утјеху, која бива тако жива, тако упливна у дјетињству, кад се дјеца моле у храму Божјем, кад им родитељи дјетињском руком пружају сиромашу милостињу, њиховом руком пале свијећу и постављају пред икону, кад спуштају своју жртву на црквени тас... Не сјећају се дјеца ваша оне радости, коју осјећа добро срце, кад човјек помаже ближњему, немоћном сиромашу, кад дијели своју судбину са сиротињом и убоштвом људским.... Не, ви их нијесте упознали с тим чистим и светим радостима; а има ли што чудноватије, него да они траже грјешне радости и против ваше воље, против жеље ваше, расипају стечено ваше имање? Зашто да се гријех таји? Догађа се, да се они не задовољавају само тијем, што узимају непосредно из ваших руку, него још и тајно од вас узимају, или краће — они вас поткрадају за та грјешна задовољства. Краду с почетка по мало, за тијем више, и ствар дође најпослије дотле, да несрећни отац добије једнога дана позив на суд: његова су дјеца направила дугова у његово име и не ће да их плате; отац је богат — нека плати

или извршили су очеву поруку не по савјести, а отац нека за њих, одговара! Радуј се, оче, својој доброј дјечи! Ти нијеси ништа пожалио да им стечеш богатства, а ево, како ти плаћају! Још ти нијесу очи затворили, нијесу те положили у земљу на вјечни починак, а већ те исмијавају — твоја драга дјечица! Али, ко је томе крив? Ти се нијеси трудио, да усадиш у душу дјетињу страх Божји: ето твој рођени син не ће да зна за тебе. Ти си мислио да му купиш срећу златом, да га оградиш богатством од свјетских неугодности; гледај, како је кратка вијека така умишљена срећа, како је без наде богатство твоје! Ти нијеси васпитао Хришћанина, већ незнабошца, не човјека, већ сластољубиву, неблагодарну животињу... Жестоке су ове ријечи, браћо, али ко не види, да су оне и истините? Не гомилај Хришћанине богатства дјечи својој; учи их да живе побожно, а богатство, ако им не ће шкодити, само ће им доћи — Бог ће га послати! А ако је Бог одредио да у сиромаштву живе, знај да је воља Божја ипак боља од сваког нашег људског рачуна; предај се сам и предај дјецу своју у руке Божје! Не брини се о томе, колико ћеш им оставити имања; брини се о томе, да им душа буде богата љубављу према Богу и ближњему, богата живом вјером у Промисао Божји, надом на Бога и жељом угодити Богу. Ето, она ће бити сретна цијелог овог живота и кроз овај живот доћи ће живот будући — вјечни и блажени.....

Дјелатност св. Јована Крститеља. Крштење Исусово.

Из дјела П. Дидона: **Исус Христос.**

(Наставак.)

Говорем и снажном појавом пророковом, силом његове ријечи и јасном одређеношћу његовијех увјеравања цио народ био је удивљен, узбуђен. Пустиња оживље гласом његовим. Пусти путеви напунише се непрегледним гомилама, које са свију страна долажаху, да виде пустињака и да га чују.

Људе задивити, привући њихову пажњу на себе, пробудити у њима радозналост више сваке мјере и распирити у њима пламен религиозних осјећаја и љубав спрам политичке самосталности — лака је ствар. Божји гласник пак има виши задатак. Он мора продријети у највеће дубљине душе човјечје; он мора вољу омекшати, срца ганути и за собом повући. Такво дјело не може се учинити без непосредне Божје помоћи. Бог дијели својим пророцима не само светост дјелања

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

као и љубав према добру, него им даје својим духом оживотворен глас, који једини може душу преобразити, потпалити мржњу спрам зла и врлини доводити.

Светост Претечина озаравала је цијело биће његово и свијетлила је у цијелој појави његовој. Осјећало се, да је био Богом посвећен. Тврдом строгаошћу свога живота појавио се као натчовјечанска личност. Пут срцима био му је отворен. Ни један пророк није тако побједоносно ступио као он. Пророк био је уједно дух, који све поправља, све обнавља. И у том, што је оживљавао наде народне, повукао је народ за собом и учио га је науци о спасењу.

Ова наука, која садржи у себи припрему за Месијино царство састоји се из два елемента: из једне добродјетељи — покајања; и једног обреда — крштења, а обоје их прати исповиједање гријехова. Јован стоји далеко од фарисејских предрасуда, као и од бунтовничких говора Јуде Галилејца и жестоких ревнитеља или Зилота.

Немојте се заносити таштим словима, говораше свима, који се око њега тискаху; не ћете се ви удостојити царства Божјег спољашњим испуњавањем закона ни обредима вашима; нити ћете силом оружја збацити са себи поганички јарам и ускорити долазак Спаса. Он ће доћи у одређен час, и тај час већ је куцнуо. Никоја сила не може Бога спријечити. Човјек мора чекати на Бога; и кад Бог дође тада га мора примити.

А да се дјело Божје испуни, мора се човјек за њ припремити, одрећи се предрасуда, порока страсти и гријеха. То назива Јован покајањем, исповиједањем гријехова и обећањем: започети нов живот, невин, пун врлина. Без покајања немогућно је напредовати у добру и преобразити се душом. То је општи закон у опсегу моралнога напретка. Овај закон ваљало је објавити у исти онај час, у који је Христос хтио преобразити људе и упутити на највеће добро и врлину. Част је Претечева, што је баш он формулисао поменути закон, и то несравњеном и силном снагом, а у моменту, каквога у повјесници равна нема.

Науци својој о покајању додао је Јован и један обред, који је у истини био знамење и јавно исповиједање вјере. На истоку не свршава се ништа религијозно без симболичних радња, које дјелују на уображење. Што је Јован завео крштење, тим је доказао, да је у складу са способностима и навикама свога народа. Тиме је својој радњи дао још већу моћ.

Но међутим Претечом заведени обред сачувао је своју изворност. Није се смио промијенити са свагдашњим прањем Јесеја или са

обливањем Прозелита: на име код Јесеја свагдашње прање није ништа друго било, него спољашње прање, прописано законом, које никако није било предмет вјерског опомињања Претечина; обливање пак Прозелита било је само знак утјеловљења поганика јудејској општини. Крштење Јованово напротив била је слика унутрашњег очишћења, очишћења срца и душе, без чега се царство Божје није могло ни основати, ни у срца примити. Нема сумње, да је добио пророк ово крштење озго при позиву на службу; оно је дошло од Бога и бијаше обавезно за свакога, који у праведности очекиваше долазак Месије.

Исповиједање гријехова прије и при самом крштењу, које Јован захтијеваше, није било Јудејима сасвим необично. Закон заповиједаше, да се оно при извјесним приликама има сматрати свечаном дужношћу. О великом празнику помирења натоварио је, како је познато, првосвештеник, у име народа главу једнога јарца свима гријесима Израиљевим¹⁾.

Мојсије и пророци у ватреној ревности својој за спас народа ношаху пред лицем Божјим терет гријеха народнога; а Јоил довикује свештеницима: Плачите на степенима жртвеника о гријесима народним (2, 17). Утврђено увјерење у свијести Јудеја било је, а трагове тога можемо наћи у Филона и у списима равина, да покајање скопчано са исповијеђу гријехова доноси од Бога благослов и претходи доласку Месијину.

Док су у ово вријеме Фарисеји једино о својој праведности сањали, а Јесејци лупали главу једино о законом прописаном прању, обоји пак заборавише на закон о покајању — свети Јован потсеђа народ на тај закон, и појављује нам се у свему као човјек, који не иде за заблудама својих савременика, и остаје вјеран пророчком надахнућу као носилац Божјег Духа.

¹⁾ Ш. Мојс. 16, 21.

(Наставиће се.)

Екхортација у недјељу „Блудног сина“.

(Лук. 15, 11—32).

Говорио **Димитрије Димитријевић**, богослов IV. год. пред слушаоцима српско-православне богословије у Рељеву.

Драга браћо!

У данашњем св. Јеванђељу износи нам се стање грјешника, начин исповједи и кајања, и величина радости Божје и милости према грјешнику, који се искрено каје и обраћа на пут спасења.

„Неки човјек имађаше два сина“. Овдје се под човјеком разумије сам Бог Отац. Синови престављају праведника и грјешника. Старији преставља праведника,

јер је праведност старија од гријеха, а и први је човјек створен по образу и подобију Божјем; а гријех је произишао тек иза отступања човјека од праведности, по чему је и млађи од ње, и због тога је представљен и оличен у млађем сину.

„Млађи од њих рече Оцу: Оче, дај ми дио од имања што припада мени, и Отац им подијели имање“. Бог никога не присиљава на пут спасења, јер би тим ограничио слободну вољу човјечју. — И он — грјешник — узео благо т. ј. благодатне дарове и оде у далеку земљу, оде далеко од Бога; заборави, да су дарови, које му је Отац-Бог дао, свети, и поче их расипати „живјети беспутно“. А кад изгуби и пошљедњи дио блага очева „поспаде велика глад у оној земљи и он се нађе у невољи“. — Грјешник, који се удаљи од Бога, изгуби сва блага, и у његовој души и срцу завлада глад. Његово срце у страстима тако обамре, да оно не може више да прима духовне хране, а гдје ње нема, тамо у ствари овлада глад душевна.

А је ли морало до тога доћи? — Да видимо! — Млађи син добивши од оца свој дио креће се у далеку земљу. Сагријешно је био већ и самом жељом, да се одијели од оца и узме свој дио, јер тиме је показао незадовољство са стањем, у коме се налазаше у крилу очеву; изгледа као да му код оца није било добро — он жели слободе, слободна руковања својим благом. Да што слободнији буде, он иде далеко, у далеку земљу, гдје му лик очев не ће тако често пред очи излазити и сметати му и кратити ону слатку слободу; оде у далеку земљу, живи по вољи, „живи беспутно“. Никога нема, да га опомене, да не расипа блага очина, да га подејети на зле пошљедице, на црне дане; од оца се удаљио далеко, тако, да већ не зна ни лика његова, нити се сјећа мудрих и лијепих савјета очиних — он гријешни, расипа благо и пропада...

А кад зацрпнише дани и удари глад у оној земљи, он се, јадник видје на невољи.

„И отишавши приби се код једног човјека у оној земљи; и он га посла у поле своје, да чува свиње. И жељаше напунити трбух свој рошчићима, које свиње јеђаху и нико му их не даваше“. Грјешник, који проводи живот свој у пороцима и страсти, а, ступа у службу сатани, а овај га шаље на рад, да аргатује њему и робује гријеху. С почетка му слади гријех те грјешник све дубље и дубље пада, док сасвим не пропадне. А кад га лиши свих благодатних дарова и обузме га свега пакленим замкама, да се не може ни кретати у брлогу гријеховнога кала, онда га његов зли господар — сатана оставља руглу и износи на подмијех. А грјешник у коме је убијен и пошљедњи осјећај за добрим и лијепим, не осјећа те срамоте — он чува свиње, помијешао се с њима, а гладни трбух његов жељаш је и корјења дивљега, што га свиње јеђаху. Овдје се види, како човјек, који је огрезао у гријеху и изгубио све, што је Божјега имао, нема више ни стида, ни достојанства. Замислите, у каком се стању налази један племић (богаташ) јудејски, кад већ долази догле, да чува свиње, и да гладни трбух свој насити њиховом храном. Још у горем је стању човјек, подобије Божје, кад огрезне у гријех, кад заборави које и што је, него живот проводи у пијанству, блуду и другим гадним тјелесним страстима, којима се спушта на степен бесвјесне животиње. „Тражио је да се насити рошчићима... али му их нико не даваше“. Он је у друштву нечастивих, њих двори, а они немају дарова, да му дају, њихова се жеља испунила, јер су га срушили и упропастили. И он — грјешник — у туђој земљи, далеко од свога дома и завичаја, без бриге и старања родитељска расточивши све, што је имао,

пада у велико и горко очајање. У томе жалосном стању он би погинуо и пропао, и нико од њихових милих и драгих не би ни знао, ни чуо. Али у том кобном и одсудном тренутку наступа изненада преврат у души његовој. Он чу глас савјести своје, која га подејећаше на блажено стање у дому оца његова, на слатке дане, које је проводио као невино дијете, окружен свима удобностима и милинама, које има само онај, који живи блажено, под благословом оца свога. — Савјест га караше што је оставио доброга оца свога и блага дома његова; износи му пред очи ову слику: Види дом очев, пун блага, среће и изобиља; види и слуге ведра лица, веселих срдаца. „Благо њима!“ мислио је у болној души својој. — На то му се указује друга слика — жива слика јада његова. „Авај мене биједника, колико пострадах! У мога оца и слуге боље живе, а ја овдје умирем од глади!“ На глас савјести долази себи, устаје и одлази к оцу своме и јецајући мољаше га, да буде милостив справ њега биједна и невољна, и да му опрости увреду, коју је њему добром и драгом оцу нанио.

„Оче! сагријеших небу и теби, и већ нијесам достојан, да се назовем син твој.“ — Зна дакле, да само Отац у стању га је оправдати и учинити оним, што је и прије био, те за то се он не обраћа каковом настојнику очеви нити старијем брату, него непосредно оцу! Оче! сагријешо сам т. ј., крив сам и заслужујем осуду и казну, али увјерен у твоју благост, да ћеш ми као сину своме опростити, јер се кајем, што сам те увриједио, долазим ти, клечећи те молим и очекујем од тебе милости. Послије оваковог искреног кајања што бива? Отац излази раширеним рукама пред сина, да га поздрави, загрли и ижљуби, јер давно је то било, како га је син оставио и у далеку земљу затумарио, одавно га није видјело жељно око родитељско — он се радује, што је сина видио жива, умилостивило се меко срце његово, и у мјесто да му укоре дијели, он му даје обилну милост своју, поново му даје изгубљена блага, облачи га у нову одјећу, прстен му меће на руку — печат помирења, јер га опет прима као сина свога. Весео је отац и радостан, па довикује слугама својим:

„Доведите теле угојено, те закољите, да једемо и да се веселимо!“ Тако и Бог, Отац свију нас, из велике радости, кад се грјешник покајао, наређује, да **Игњецъ ѿгъ сложнѣнѣа мѣра** приуговорљен сиђе на земљу, и да ми једемо тијело његово и пијемо крв његову, да би смо се спасли од смрти грјеховне; — и Бог нас облачи тајном покајања у нове људе, и даје нам оружје свјетлости, да би смо се могли борити противу врага и стати против искушења ђавољега. Дужност је наша, према томе да се, пошто се искрено покајемо и Богу обећамо, да више не ћемо гријешити, причешћујемо св. тијелом и крвљу Христа Спаситеља, јагњета од вјечности за нас приуговорљеног, а тако ћемо учинити радост и весеље Богу и свима служитељима Бога и Његова св. олтара — пастирима и учитељима, светитељима и праведнима, јер смо били мртви и оживјели, и изгубљени и нашли се.

Старији син је увријеђен и замјера оцу, што чини част ради сина, који му је имање упропастио. — И заиста многи -- скоро сваки -- човјек, који за цијело вријеме свога живота не поклизне са правога пута, него настоји, да угоди Створитељу своме чинећи добра дјела, чуди се, па чак и негодује, кад види да и велики грјешници иа овом свијету живе у потпуним угодностима и имају све дарове среће. Али таковог праведника сам Бог тјешу и ублажава ријечима: „Ти си увијек самном,“ а то је: ти се покораваш моме закону и испуњаваш заповиједи моје, учесник си мога царства, и твога дијела не може нико одузети, а немој бити завидљив према

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

брату своме, коме милост своју дајем, него весели се и радуј, „јер је он био мртав и оживио, изгубљен и нашао се“.

Данашње нас св. Јеванђеље учи :

Благо, имање и дарове, које нам је Бог дао, треба да чувамо и на корисно себи и ближњима употребљавамо. Ако нам је Бог дао добар ум, треба да себе знањем што више обогатимо, и да и другу браћу научимо ономе, што је добро и Богу угодно. Ако нам је богатство дато, треба да помажемо оне, који су гладни и жедни, голи и боси, без крова и огњишта. Јер богатство, које имамо, нијесмо ми донијели са собом, него нам је дао Отац, као и оним синовима у причи Јеванђелској, и ми морамо да помажемо и ближње своје, јер смо сви синови Оца небесног. Ако смо у части, достојанству и власти, то не заборавимо, да нас је на то звање сам проми-сао Божји одредио. Он нам је дао власти и достојанства, не само да будемо такови и да се гиздамо у златоткане одоре, већ да својом влашћу и достојанством чувамо и одржавамо правду, да не дамо, да насиље влада над слабијима, и да јачи отима од немоћног. Таковим ћемо начином удвостручити повјерени нам талаиат, и умно-жена га Господу вратити, кад га од нас заиште.

А ми, драга браћо! који сваки дан по немоћи својој у гријехе падамо, сад у ове дане, када нам се покланја дјери отворају, строго испитајмо тежину гри-јеха својих, обратимо се Оцу небесном са ријечима: „Оче! сагријеших небу и теби“; и покајмо се, да чисти од сваке зле помисли, ријечи и дјела можемо ско-рим достојно примити свето тијело и крв Христа Спаситеља.

Тада ће Бог по очинској својој благодети и милости свакога од нас примити у загрљај и увести нас у царство славе своје: „Овај син мој био је мртав и ожи-вио је, изгубљен био и нашао се“.

Ч и т у љ а.

Гавро Адамовић, парох Имљански, у Котор варошком протопрезвитерату, преминуо је 13. новембра 1898. год. у 73. год. живота, а у 46. свештеничке службе.

Лазар Орашанин, парох Кошутички у сокољачком протопрезвитерату, пре-минуо је 8. фебруара о. г. у 79. год. живота, а у 40. своје свештеничке службе

Званични огласи.

Српско-православна АЕМ. консисторија Дабро-босанска.

Бр. 323., ex 1899.
Реф. I., бр. 134.

О г л а с.

3—2

Овим се отсутна Катарина Дујића, рођена Петровића, законита супруга Манојла Дујића, из Добоја, обавјешћује, да јој је постављен службени заступник парох добојски ч. г. Јован Врањешевећ, с којим ће се у смислу расписаног едикта од 27. августа 1898., бр. 2468, реф. I.,

бр. 980, брачни процес ради коначног развода брака даље повести и довршити, ако тужена Катарина лично или преко другог заступника не преузме своју одбрану.

Сарајево, 21. јануара 1899.

АЕМ. консисторија Дабро-босанска.

Српско-православна АЕМ. консисторија Дабро-босанска.

Бр. 324., ех 1899.

3—2

Реф. I., бр. 135.

О г л а с.

У смислу расписаног едикта од 23. октобра 1898., бр. 2890, реф. I., бр. 1146. (види „Источник“ бр. 21., 22. и 23. од 1898.) овием се јавља туженом Алекси Савићу, да му је консисторија поставила службеног заступника у лицу пароха сарајевског ч. г. Љубомира Николића, којем ће се сва односна ријешења мјесто туженога уручивати, и са њиме, као постављеним заступником даљи ток брачног процеса ради развода брака повести и довршити, ако не би тужени другог заступника опуномоћио, или се сам лично консисторији пријавио.

У Сарајеву, 23. јануара 1899.

АЕМ. консисторија Дабро-босанска.

Српско-православна АЕМ. консисторија Дабро-босанска.

Број 231.

3—2

Р. I., бр. 93.

Е д и к т.

На молбу Ане Милиновића, рођене Радићеве у Бужиму, котара крупског, позива се њезин отсутни муж Јово Милиновић из Бос. Крупе, који је супругу и двоје дјеце прије седам година безразложно напустио и незнано у свијет отишао, да се у року од три мјесеца рачунајући од дана овога едикта, потписаној консисторији, као духовном суду, писмено или лично пријави и мјесто својег становања означи, јер ће се у противном поставити службени заступник, који ће отсутнога у поведеном брачном процесу до коначног ријешења заступати

У Сарајеву, 4. фебруара 1899.

АЕМ. консисторија Дабро-босанска.

„Источник“ излази два пута и то 15. и пошљедњег дана у мјесецу. Цијена је листу на цијелу годину 4 фор., а на пола године 2 фор.; за стране земље на цијелу годину 5 фор., а на пола године 2.50 фор. Учитељима основних школа и ђацима даваће се лист у пола цијене. Претплата се шаље администрацији листа, а рукописи уредништву. Рукописи не враћају се.

Прва српска штампарија Ристе Ј. Савића и друга у Сарајеву.